



Peygamber İklimi
Enbiya YILDIRIM*



HAKİKATE SADAKAT



Allah
kullarına

na doğru yolun ne olduğunu göstermek ve ubudiyet görevlerini tekrar hatırlatmak amacıyla zaman zaman elçiler göndermiştir. Bu elçiler Rablerinden aldıkları buyrukları insanlığa ulaştırmışlar ve Allah'ın kullardan beklediklerinin neler olduğunu açıklamışlardır. Hem peygamber hem de kitap gönderme süreci Hz. Muhammed (s.a.v) ile birlikte sonlanmış, Allah son elçinin ve getirdiği kitabın insanlığı kıyamete kadar taşıyacağını bildirmiştir. Bundan dolayıdır ki, Allah Rasûlü Muhammed (s.a.v)'den sonra bir peygamber gelmeyecek, Kur'an da Allah'ın indirdiği son kitap olarak kalacaktır. Hz. Muhammed (s.a.v)'in son kitapta "son peygamber"¹ olarak tanıtılması bundandır.

Son kitap Kur'an'ı açıp okuyan insan Arapça bilmesede dahi onda ilâhî bir tat olduğunu hemen anlar. Okurken aldığı mânevî hazzı bütün ruhunda hisseder. Annelerimizin-babalarımızın altmışındansonra da olsa öğrendikleri Kur'an'ı zorlanarak okurken aldıkları lezzeti bir kere gözlerinizin



önüne getirin. Kulluğun tadına dair bir örnek mi arıyorsunuz, işte karşınızda mükemmel bir örnek dedirtecek güzellikte bir tablo. Yüce Kur'an'ın insanı kuşatan ve kucaklayan böylesi güzel bir yönü vardır. Akşam yatağa girmeden önce veya günün başka bir ânında Kur'an'ı açıp mırıldanarak hafiften bir sesle okumaya çalışın. Onun yapraklarına değen elinizle terennüm eden diliniz arasında, anlatımı zor mânevî bir köprü kurulacaktır.

Hiç şüphe yok ki, Allah insanın fitratını ve meyillerini bildiğinden dolayı, Kur'an'ı onun duygularına en güzel şekilde hitap eden bir letâfette indirmiştir. Emirlerini ve yasaklamalarını insan tabiatının eğitimine en uygun şekilde, tam kıvamında ve ölçülü olarak nazil etmiştir. Kur'an'ı gerek Arapçasından ve gerekse mealinden okuyan insan bu yönü hemen fark eder.

Kur'an'ın letâfeti kapsamında mutlaka zikredilmesi gereken güzelliklerden birisi de, geçmiş kavimlerden, peygamberlerden örnekler vermek suretiyle ilâhî hitaba muhatap olanların zihin dünyalarını diri tutmasıdır. Âyetleri okurken dikkatinizi her an canlı tut-

mak ve anlatılan hususları daha iyi kavramanızı sağlamak amacıyla, yer yer, geçmiş dönem insanlarına dair kıssalar zikredilir. Hikmet dolu bu kıssalar Allah'ın kitabını okuyan insanın canlılığını artırmak yanında, okuduğu kıssa ile daha etkili bir hisse almasını sağlar. Böylece insan ibret alır ve kendisinden beklenen şeyin ne olduğunu anlamada daha da bilinçlenir.

Nitekim öğretmen veya vaiz olanlar son kitabın bu yöntemini sohbetlerinde veya derslerinde uygularlar. Aralara kıssalar serpiştirmek suretiyle dinleyicilerin zihnini canlı tutarlar ve anlatılanların belleklerde daha iyi yer etmesi için hikâyelerden yardım alırlar.

Kur'an geçmişe dair kıssalar anlatırken, kavimlerin helakından ve peygamberlerin gösterdikleri mucizelerden örnekler

verir. Böylece Allah'ın buyruklarına râm olmayarak isyan eden toplulukların akıbetlerinden, Allah katından görevlendirilen peygamberlerin mucizelerle desteklenerek yalnız bırakılmadıklarından, ilahî nusretle desteklendiklerinden misaller verir. Ve insanlar bunları okur. Hz. Peygamber okur, sahabiler okur, tâbîîn okur, mezhep imamları okur, müfessirler okur. Ve bugün biz okuruz.

Peki, öncelikle Hz. Peygamber (s.a.v) ve ilâhî hitaba ilk muhatap olan sahâbîler bu kıssaları, peygamberlerin mucizelerini okuduklarında ne anlamaktaydılar? Bunu anlamak için kendimizi 1400 yıl öncesine götürelim ve insanlığın o günkü yaşam şartlarını, imkânlarını ve evreni nasıl algıladıklarını gözümüzün önüne getirelim veya soruyu şu şekilde soralım: Bizler bugünkü teknolojik imkânlardan tamamen soyutlanarak Hz. Peygamber (s.a.v) döneminde yaşadığımızı farz edersek peygamberlerin mucizelerini ve geçmiş ümmetlere dair kıssaları nasıl anlarız? Bu sorunun cevabı çok basittir. Kitapta nasıl anlatılıyorsa öyle anlarız ve bundan etkileniriz. Çünkü anlatan Allah'tır. Rab-bimizin azameti karşısında secdeye kapanmak gelir içimizden. Zaten Rasûlullah ve sahâbîleri ile onlardan günümüze kadar gelmiş olan İslâm bilginleri bu âyetleri böyle anlamışlardır.

Siz Hz. Nuh'un toplumu-nun tufanla cezalandırılmasını, Hz. Lut'un kavminin üze-

rine taş yağdırılarak helak edilmesini, Hz. İsa'nın doğuştan kör olanları iyileştirmesini, Hz. Musa'nın asasının ejderhaya dönüşmesini, asasıyla nehri ikiye bölmesini, Hz. Yûnus'un yutulduktan sonra balığın kar-nından sağ kurtulmasını, ateşin Hz. İbrahim'e esenlik ol-masını ve parçaladığı kuşun canlı olarak yanına gelmesini, Hz. Zekeriya'nın ilerlemiş yaşında çocuk sahibi olmasını

“Her hâlükarda insanın kendisini herkesten fazla akıllı görmemesi gerekmektedir. Zira bu kitap bugüne kadar anlaşılammışsa, bundan sonra anlaşılabileceğini kimse iddia edemez.”

okuduğunuzda, bunlardan anlamamız gereken şey, okuduğunuz metinde anlatılan şeydir. Okurken aklınıza ne geliyor-sa, zihin dünyanızda ne canlanıyorsa, olmuş olan aynıyla odur. Bin küsur yıl önce yaşadığımızı farz edersek, o zaman okuduğunuzda ne anlayacak idiyse, bunlarla kastedilen anlam odur. Bu yüzdendir ki tefsir kitaplarında bu mucizeleri açıklamak ve detaylandırmak amacıyla pek çok şey söylenmiştir.

Ne demek istediğimizi şöyle de ifade edebiliriz: Karşınızdakine bir şey anlattığınızda o ve diğer dinleyenlerin zihinlerinde bir anlam dünyası oluşur ve sizin vermek istediğiniz mesajdan bir takım sonuçlar çıkarırlar. Daha sonra bir başkası gelerek sizin anlattığınız şeyle kastedilenin binlerce dinleyenin anladığı şey değil de başka bir şey olduğunu söyler. İşte burada sıkıntı geniş dinleyici kitesinde değil, herkesten farklı bir anlam çıkarandadır.

Bütün bunları ne diye söylüyoruz? Şu nedenle: Batı'nın İslâm'la yüzleşmeye başlamasından sonra, son dini Batı insanına anlatmak için özellikle Batılı bazı Müslüman bilginler bir takım çalışmalar içine girdiler. Amaçları Kur'an ve sünneti Batılının aklına uygun bir formatta takdim etmektir. Batılının tamamen dünyevîleşmiş ve her şeyi tabiatın kuralları içerisinde tanımlayan ve neredeyse ilâhî kudretin olağandışı bazı şeyleri hikmet gereği sergilemesini almayan hafsalasına İslâm'ı kabul ettirmek istediler. Bu amaç doğrultusunda, son kitapta zikredilen geçmiş kavimlerin helâkine dair olaylar ile peygamberlerin kıssalarına farklı bir yorum getirmeye çalıştılar. Bunlara göre, Allah'ın kitabında anlatılan kıssalar ile peygamberlerin mucizeleri, esasında okuduğumuzda anladığımız anlamda değildir. Peygamberlerin mucizeleri insanların dikkatlerini çekmek ve uyarılmaları amacıyla anlatılmış sembolik hikâyelerdir, gerçeklikleri yoktur. Ebâbil kuşla-

rının attığı taşlar esasında taş değildi, mikroptu veya burada bir yanardağ patladı ve lavları insanların üzerine düştü.

Bu tür yeni Kur'an okumalarının veya anlamaların ne ifade ettiğini düşünecek olursak: Demek ki Kur'an'ın kendisine nâzil olduğu insan ve bu kitabı takdim ettiği ilk kuşak olmak üzere, bugüne kadar yaşamış tüm Müslümanlar söz konusu âyetlerde kastedilenin ne olduğunu anlayamadılar. Dolayısıyla Kur'an öyle bir kitap ki, bunu insanlığa ulaştıran insanın bile içinde yanlış anladığı veya anlamadığı yerler var. Peki, "âyetleri insanlığa ulaştıranın, ilgili âyetlere muhatap olanlar ve sonrakilerin bu kitabın önemli bir kısmını anlamadığı veya yanlış anladığı" iddia edilecek olursa, insanın aklına "Bu nasıl ilâhî bir kitaptır?" diye kocaman bir soru gelmez mi? Bu nasıl bir kitaptır ki, kimse anlamamış. Hal böyle olunca kitabı getiren Peygamberin anlamadığı buyruklar manzumesini diğer insanların anlamasını nasıl bekleriz?

Bu durum biraz da şuna benzemektedir: İlahiyat alanında konuşan bazı hocalarımız âyetlere yeni anlamlar vermektedirler. Buna göre bayanlara vurmakla² kastedilen

bizim anladığımız anlamda bir dövme değildir. Burada ona küsmek, uzak durmak, arayış soğuk tutmak gibi şeyler kastedilmektedir. Sözün özü, ilgili âyette kastedileni Hz. Peygamber (s.a.v)'den günümüze kadar herkes yanlış anlamıştır. Kötü ve komik olan ise, Arap olmayan bizlerin, sözlüğü açarak kelimelerin anlamlarından birini seçerek âyetlere meal vermeye çalışmamızdır. Oysa Arap bu âyeti okuduğunda ondan ne anlıyorsa, onun anlamı odur. Bu nedenle Araba dilini öğretmekten vazgeçmemiz gerekir. Kaldı ki âyette geçen dövme ifadesine bir Arap başka bir anlam vermez. Onu okuduğunda ondan anladığı anlam dövme'dir. Bu durumda bize düşen, âyetin anlamını sağa sola çekmeye uğraşmak değil, bahsettiğimiz âyetin nüzul ortamını göz önüne getirerek yeniden yorumlamaya çalışmaktır.

Sonuç olarak, İslâmî ilimler alanında yazan bazı hocalarımızın Allah'ın kitabıyla yeni tanışmışçasına, "Muhammed Esed'in meali Türkçeye tercüme edilmeseydi biz bu kitabı hiç anlayamayacaktık." gibi tamamen Batı kafasının şekillendirdiği bir yaklaşımla Allah'ın kitabına nazar etmeleri son derece sakıncalıdır.

Bizelbette insanların İslâm'la müşerref olmalarını isteriz, ancak birileri İslâm'ı kabul et-sin diye Allah'ın âyetleriyle oynamaya hakkımız yoktur. Her şeye gördüğü gibi ve kendi zihin dünyasının oluşturduğu akıl sınırları içinde bakan bir insana İslâm'ı anlatmak adına âyetlere olmadık anlamlar vermek yanlışdır. Bu noktada Allah ile kul arasında bir tercihte bulunmak durumundayız.

Rabbimiz bir şey anlatıyorsa o gerçektir. Allah bizlere edebiyat olsun diye aslı olmayan masallar anlatmamıştır. O Allah'tır, O doğru sözlüdür, O ne diyorsa öyledir. Eğer bunun tersini düşünecek olursak, yaraticımızı bir anlamda yalancılıkla suçlamış olacağımızı bilmemiz gerekir.

Her hâlükarda insanın kendisini herkesten fazla akıllı görmemesi gerekmektedir. Zira bu kitap bugüne kadar anlaşılammışsa, bundan sonra anlaşılabilceğini kimse iddia edemez. Hiç kimse bindörtü yüz yıllık düşünce tarihimizin boşa harcanmış olduğunu, anlamadan geçirildiğini öne süremez.

Dipnot

* Prof. Dr.

- 1 33/Ahzâb, 40
- 2 4/Nisâ, 34